

Sygn. akt I ACa 915/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 kwietnia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Paweł Rygiel
Sędziowie:	SSA Hanna Nowicka de Poraj (spr.) SSA Grzegorz Krężolek
Protokolant:	st. sekr. sądowy Urszula Kłosińska

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2019 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa Syndyka Masy Upadłości (...) sp. z o.o w upadłości likwidacyjnej w K.

przeciwko S. J.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z dnia 10 kwietnia 2018 r. sygn. akt I C 118/18

1. w uwzględnieniu apelacji powoda zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nadaje mu treść:

„I. zasądza od pozwanego S. J. na rzecz powoda Syndyka masy upadłości (...) sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w K. kwotę 3 264 047,70 zł (trzy miliony dwieście sześćdziesiąt cztery tysiące czterdzieści siedem złotych 70/100) z odsetkami ustawowymi od dnia 8 września 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanego S. J. na rzecz powoda Syndyka masy upadłości (...) sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w K. kwotę 13 503,92 zł (trzynaście tysięcy pięćset trzy złote 92/100) tytułem zwrotu części kosztów procesu,

III. nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Nowym Sączu kwotę 100 000 zł (sto tysięcy złotych) tytułem opłaty od pozwu, od której uiszczenia powód był zwolniony z mocy ustawy.”;

2. oddala apelację pozwanego;

3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 19 350 zł (dziewiętnaście tysięcy trzysta pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

4. nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Nowym Sączu kwotę 13 057 zł (trzynaście tysięcy pięćdziesiąt siedem złotych) tytułem opłaty od apelacji, od której uiszczenia powód był zwolniony z mocy ustawy.

SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Paweł Rygiel SSA Grzegorz Krężolek

Sygn. akt I ACa 915/18

UZASADNIENIE

Powód syndyk masy upadłości (...) sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w K., w pozwie wniesionym w dniu 22 lipca 2015 roku a sprecyzowanym pismem z dnia 19 lutego 2018 roku, wniósł o zasądzenie od pozwanego S. J. kwoty 3.264.047,70 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia następnego po dniu doręczenia pozwanemu odpisu pozwu do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty. Domagał się nadto zasądzenia na rzecz powoda kosztów postępowania.

Powód domagał się zasądzenia powyższej kwoty tytułem rynkowej wartości pięciu lokali stanowiących odrębną własność, zbytych przez upadłego na rzecz pozwanego S. J. na podstawie umów ustanowienia odrębnej własności lokalu i sprzedaż, zawartych w dniach 13 stycznia 2013 roku, 16 stycznia 2013 roku oraz 18 stycznia 2013 roku. Jako podstawę prawną roszczenia powód podał normę art. 128 ust 2 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze oraz art. 134 ust. 1 tej ustawy wskazując, iż czynności prawne odpłatne zostały dokonane pomiędzy spółką a jej prezesem w okresie 6 miesięcy przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości spółki, a w chwili obecnej nie są już własnością nabywcy, przez co niemożliwy jest ich zwrot do masy upadłości, co uzasadnia zasądzenie zwrotu ich równowartości.

Pozwany S. J. w odpowiedzi na pozew z dnia 18 września 2015 roku wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych. Pozwany przyznał, iż zawarł opisane w pozwie umowy oraz że zbył przedmiotowe lokale na rzecz osób trzecich. Pozwany wskazał jednak, iż dokonując tych czynności działał w celu polepszenia sytuacji finansowej upadłej spółki, gdyż kupił je za kwoty odpowiadające wartościom rynkowym tych lokali, w związku z czym nie sposób, zdaniem pozwanego, przyjąć, by działał w celu uzyskania korzyści kosztem upadłej spółki. Wobec tego, zdaniem pozwanego, nie zachodzą w niniejszej sprawie przesłanki określone w art. 128 p.u.i.n. i czynności pozwanego nie mogą być uznane za bezskuteczne z mocy samego prawa.

Wyrokiem z dnia 10 kwietnia 2018 roku Sąd Okręgowy w Nowym Sączu: I/ zasądził od pozwanego S. J. na rzecz powoda Syndyka masy upadłości (...) Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w K. kwotę 3 002 923,73 zł, z odsetkami od dnia 8 września 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty, II/ w pozostałym zakresie powództwo oddalił, III/ zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 11 846,24 złote tytułem zwrotu kosztów procesu, IV/ nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 92 000 złotych, tytułem części opłaty od pozwu, od której uiszczenia powód był zwolniony z mocy ustawy, w pozostałym zakresie Sąd nieopłaconymi kosztami sądowymi obciążył Skarb Państwa.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Sąd Rejonowy dla W. we W.VIII Wydział Gospodarczy ds. Upadłościowych i Naprawczych postanowieniem z dnia 26 lutego 2014 roku ogłosił upadłość likwidacyjną spółki (...) sp. z o.o. w K., ustanawiając syndykiem masy upadłości G. K.. Wniosek o ogłoszenie upadłości został złożony przez wierzyciela Zakład Ubezpieczeń Społecznych w dniu 28 czerwca 2013 roku do Sądu Rejonowego dla K.. Sąd Rejonowy dla K.wK.przekazał w/w wniosek do rozpoznania, zgodnie z właściwością, Sądowi Rejonowemu dla W.we W.. Postanowienie o ogłoszeniu upadłości zostało wydane w dniu 26 lutego 2014 roku, prawomocne stało się w dniu 13 maja 2014 roku.

Prezesem Zarządu Upadłej Spółki (...)sp. z o.o. w K. od dnia 30 grudnia 2011 roku aż do ogłoszenia jej upadłości był S. J.. Pozwany był także udziałowcem spółki.

Sąd Okręgowy ustalił, że pozwany pełniąc funkcję Prezesa Zarządu w dniach 13 stycznia 2013 roku, 16 stycznia 2013 roku oraz 18 stycznia 2013 roku zawarł z upadłą spółką (...) sp. z.o.o. w K., reprezentowaną przez S. O., kolejne umowy ustanowienia odrębnej własności lokali oraz sprzedaży różnych lokali mieszkalnych położonych we W., w budynkach wzniesionych na nieruchomości składającej się z działek ewid. nr (...) i (...)obr.(...)przy ul.(...)obj. Kw (...)

Pozwany S. J. zawarł umowę ustanowienia odrębnej własności lokalu i sprzedaży (Rep. (...) z dnia 16.01.2013 roku) dotyczącą:

a) lokalu nr mieszkalnego nr (...) o łącznej powierzchni 88,29 m² położonego na piętrze budynku przy ul. (...) we W. wraz ze związanym z tym lokalem udziałem w częściach wspólnych wynoszącym 589/10000 części,

b) lokalu mieszkalnego nr (...) o łącznej powierzchni 97,56 m²położonego na piętrze budynku przy ul. (...) we W. wraz ze związanym z tym lokalem udziałem w częściach wspólnych wynoszącym 651589/10000 części,

c) lokalu mieszkalnego nr (...) o łącznej powierzchni 86,19 m² położonego na parterze budynku przy ul. (...) we W. wraz ze związanym z tym lokalem udziałem w częściach wspólnych wynoszącym 575/10000 części,

d) trzech udziałów – każdy po 625/10000 części w prawie użytkowania wieczystego w działkach (...) obj. Kw (...) oraz we własności położonych w nim budynków garażowych przy czym z każdym takim udziałem łączyło się prawo do wyłącznego korzystania z boksu garażowego nr (...) każdy o powierzchni 16 m² za łączną cenę sprzedaży w wysokości 1 108 800,00 zł brutto, na którą złożyły się kwoty 344 760 zł za lokal nr (...) przy ul. (...), 358 800 zł za lokal nr (...) przy ul. (...), 390 240 zł za lokal nr (...) przy ul. (...) oraz cena 15000 złotych za udziału w prawie użytkowania wieczystego. Cena sprzedaży zgodnie z oświadczeniem zawartym w akcie notarialnym miała być wpłacona w całości na rzecz (...) Banku(...)z siedzibą w P., tytułem spłaty części wierzytelności zabezpieczonej hipoteką łączną w wysokości 6 600 000 złotych najpóźniej w terminie do 16 maja 2013 roku i w tym zakresie poddał się egzekucji na rzecz Spółki.

Kolejno pozwany zawarł umowę ustanowienia odrębnej własności lokalu oraz sprzedaży (akt notarialny Rep. (...) z dnia 16 stycznia 2013 roku dotyczącą:

a) lokalu mieszkalnego nr (...) o łącznej powierzchni 96,45 m² położonego na piętrze budynku przy ul. (...) we W. wraz ze związanym z tym lokalem udziałem w częściach wspólnych wynoszącym 644/10000 części,

b) udziału 625/10000 części w prawie użytkowania wieczystego w działkach (...) obj. Kw (...),oraz we własności położonych w nim budynków garażowych przy czym z każdym takim udziałem łączyło się prawo do wyłącznego korzystania z boksu garażowego nr (...) o powierzchni 16 m⁽²⁾ za łączną cenę sprzedaży w wysokości 443 847,50 zł. Cena sprzedaży zgodnie z treścią aktu notarialnego miała zostać zapłacona w następujący sposób: 40.000 zł, na rzecz spółki przed zawarciem aktu notarialnego, co potwierdził S. O. działający w imieniu i na rzecz Spółki, pozostałej ceny 403 847,50 zł – 141 974,01 zł została zapłacona przez potrącenie wierzytelności przysługującej pozwanemu wobec spółki wynikającej z aktu notarialnego Rep. (...) z dnia 29 lutego 2012 roku, a w kwocie 261 873,49 zł miała zostać zapłacona bezpośrednio na rachunek (...) Banku (...) w P. celem częściowej spłaty hipoteki łącznej w kwocie 6 600 000 złotych.

Następnie pozwany zawarł umowę ustanowienia odrębnej własności lokalu oraz sprzedaży (akt notarialny Rep.(...)z dnia 16 stycznia 2013 roku dotyczącą:

a) lokalu mieszkalnego nr (...) o łącznej powierzchni 96,92 m² położonego na pierwszym piętrze budynku przy ul. (...) we W. wraz ze związanym z tym lokalem udziałem w częściach wspólnych wynoszącym 647/10000 części,

b) udziału 625/10000 części w prawie użytkowania wieczystego w działkach (...) obj. Kw (...) oraz we własności położonych w nim budynków garażowych przy czym z każdym takim udziałem łączyło się prawo do wyłącznego korzystania z boksu garażowego nr (...) o powierzchni 16 m⁽²⁾ za łączną cenę sprzedaży w wysokości 445 986,00 zł. Cena sprzedaży zgodnie z treścią aktu notarialnego miała zostać zapłacona w następujący sposób: 41 959,58 zł na rzecz spółki przed zawarciem aktu notarialnego, co potwierdził S. O. działający w imieniu i na rzecz Spółki, pozostałej ceny 404 026,42 złotych – 141 974,01 zł została zapłacona przez potrącenie wierzytelności przysługującej pozwanemu wobec spółki, a w kwocie 262 052,41 zł miała zostać zapłacona bezpośrednio na rachunek (...) Banku (...) w P. celem częściowej spłaty hipoteki łącznej w kwocie 6 600 000 złotych.

Kolejno pozwany zawarł umowę ustanowienia odrębnej własności lokalu oraz sprzedaży (akt notarialny Rep(...) z dnia 18 stycznia 2013 roku) dotyczącą lokalu mieszkalnego nr (...) o łącznej powierzchni 96,52 m⁽²⁾ położonego na piętrze budynku przy ul. (...) we W. wraz ze związanym z tym lokalem udziałem w częściach wspólnych wynoszącym 644/10000 części, za cenę sprzedaży w wysokości 450 000 zł. Cena sprzedaży zgodnie z treścią aktu notarialnego miała zostać zapłacona w następujący sposób: 66 583 zł. na rzecz spółki przed zawarciem aktu notarialnego zapłacił M. G., co potwierdził S. O. działający w imieniu i na rzecz Spółki, z pozostałej ceny – 126 119,63 zł. została zapłacona przez potrącenie wierzytelności przysługującej M. G. wobec spółki wynikającej z wynikającej z umowy cesji wierzytelności z dnia 18 lipca 2012 roku, w kwocie 127 781,80 zł. przez potrącenie wierzytelności przysługującej M. G. w stosunku do spółki zgodnie z umową cesji wierzytelności z dnia 31 grudnia 2012 roku, zaś w kwocie 129 515,57 złotych miała zostać zapłacona bezpośrednio na rachunek (...) Banku (...) w P. celem częściowej spłaty hipoteki łącznej w kwocie 6 600 000 złotych.

Następnie pozwany zawarł umowę ustanowienia odrębnej własności lokalu oraz sprzedaży (akt notarialny Rep. (...))z dnia 18 stycznia 2013 roku dotyczącą:

a) lokalu mieszkalnego nr (...) o łącznej powierzchni 97,93 m² położonego na pierwszym piętrze budynku przy ul. (...) we W. wraz ze związanym z tym lokalem udziałem w częściach wspólnych wynoszącym 653/10000 części,

b) udziału 625/10000 części w prawie użytkowania wieczystego w działkach (...) obj. Kw (...) oraz we własności położonych w nim budynków garażowych przy czym z każdym takim udziałem łączyło się prawo do wyłącznego korzystania z boksu garażowego nr (...) o powierzchni 16 m² za łączną cenę sprzedaży w wysokości 420 000 zł. Cena sprzedaży zgodnie z treścią aktu notarialnego miała zostać zapłacona w następujący sposób: kwota 261 184 zł na rzecz spółki przed zawarciem aktu notarialnego zapłacili A. i P. W., co potwierdził S. O. działający w imieniu i na rzecz Spółki, z pozostałej ceny – 158 816 zł miała zostać zapłacona bezpośrednio na rachunek (...) Banku (...) w P. celem częściowej spłaty hipoteki łącznej w kwocie 6 600 000 złotych.

Wszystkie ww. nieruchomości pozwany zakupił do majątku osobistego w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej pod firmą (...)

Sąd Okręgowy ustalił, że aktualnie pozwany nie jest już właścicielem ww.nieruchomości ponieważ na mocy zawartych w okresie późniejszym umów sprzedał cały zgromadzony w ten sposób majątek osobom trzecim:

a) prawa opisane w punkcie 1 lit. A wraz z udziałem 625/10000 w prawie opisanym w pkt 1 lit.d na podstawie umowy z dnia 12 lipca 2013 roku zawartej przed notariuszem K. D. (1) sprzedał D. D. (1) za łączną kwotę 515 000 złotych (Rep. (...)), przy czym w kwocie 60 000 zł na rzecz S. J., a w kwocie 455 000 zł na rzecz (...) Banku(...)w P.,

b) prawa opisane w punkcie 1 lit. b wraz z udziałem 625/10000 w prawie opisanym w punkcie 1 lit.d na podstawie umowy z dnia 05 kwietnia 2013 roku zawartej przed notariuszem D. G. sprzedał G. i M. S. za łączną kwotę 455 000 zł (Rep. (...)), przy czym w kwocie 155000 zł na rzecz pozwanego i w kwocie 300 000 zł na rzecz (...) Banku(...) w P.,

c) prawa opisane w punkcie 1 lit. c wraz z udziałem 625/10000 w prawie opisanym w pkt 1 lit.d na podstawie umowy z dnia 15 stycznia 2014 roku zawartej przed notariuszem R. L. sprzedał półce (...) sp. z o.o. w organizacji z siedzibą w K. za łączną kwotę 366 000 zł (Rep.(...)), na rzecz S. J.,

d) prawa opisane w punkcie 2 na podstawie umowy z dnia 3 kwietnia 2013 roku zawartej przed notariuszem D. G. sprzedał małżonkom A. i B. F. za łączną kwotę 480 000 zł (Rep.(...)), przy czym w kwocie 62 900 zł oraz 382 900 zł na rzecz (...) Banku (...) w P. oraz w kwocie 34 200 zł na rzecz pozwanego,

e) prawa opisane w punkcie 3 na podstawie umowy z dnia 19 listopada 2013 roku zawartej przed notariuszem K. D. (1) sprzedał małżonkom K. i A. J. za łączną kwotę 520 000 zł (Rep. (...)), przy czym w kwocie 52 000 zł na rzecz pozwanego, a w kwocie 450 300 zł na rzecz (...) Banku (...) w P. tytułem spłaty hipoteki, 17 700 zł na rzecz pozwanego,

f) prawa opisane w punkcie 4 na podstawie umowy z dnia 7 sierpnia 2013 roku zawartej przed notariuszem E. R. sprzedał M. G. za łączną kwotę 493 047,54 złotych (Rep. (...)), z czego kwota 371 884,84 złotych została uprzednio zapłacona na mocy porozumień z dnia 16 stycznia, 17 stycznia i 6 sierpnia 2013 roku, 120 300 złotych celem spłaty zadłużenia hipotecznego w (...) Banku (...) oraz w kwocie 862,70 złotych do rąk pozwanego.

g) prawa opisane w pkt 5 na podstawie umowy z dnia 21 czerwca 2013 roku zawartej przed notariuszem R. L. sprzedał małżonkom P. i A. W. za kwotę 435 000,16 zł (Rep. (...)), przy czym 361 184 zł na rzecz pozwanego tytułem zaliczki, zaś w kwocie 73.816,16 na rachunek (...) Banku (...) tytułem spłaty kredytu hipotecznego pod warunkiem uzyskania promesy wykreślenia obciążenia.

Sąd Okręgowy ustalił, że z tytułu którejkolwiek z ww. transakcji na konto Spółki (...) sp. z o.o. w K. nie wpłynęły jakiegokolwiek środki pieniężne. Na dzień 5 listopada 2013 roku na konto (...) Banku (...) w P. z tytułu spłaty umowy kredytu nr (...) z dnia 25 lutego 2011 roku w wysokości 3 300 000 zł wpłynęły kwoty: 382 900 zł (umowa F.), 22 000 zł (J. bezpośrednio), 88 167,75 zł (L.), 455 000 zł (umowa D.), 120 000 zł (G. umowa), 300 zł (G. umowa). Na dzień 25 września 2013 roku saldo umowy kredytu wynosiło 814 826,80 zł. Po tej dacie na konto (...) wpłynęła kwota 433 9496,55 zł od nabywców J..

Stan lokali pomiędzy ich zakupem przez pozwanego, a sprzedażą osobom trzecim nie zmienił się. Pozwany wraz z żoną byli poręczycielami kredytu developerskiego na kwotę 6 600 000 złotych, który następnie w ramach zawartych umów miał być spłacany na rzecz (...) Banku (...) ((...)).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy oparł na dokumentach przedstawionych przez strony. Sąd dał wiarę twierdzeniom pozwanego jedynie w zakresie w jakim pokrywają się one z dokumentami powołanymi w opisie stanu faktycznego. Sąd Okręgowy oddalił wnioski dowodowe zgłoszone przez pozwanego z uwagi, iż okoliczności mające zostać udowodnione za ich pomocą nie miały znaczenia dla toku postępowania. Zeznania powoda Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne gdyż w zasadniczej części tj. w zakresie okoliczności istotnych dla sprawy były one zbieżne z przedłożonymi przez stronę dokumentami – wypisami aktów notarialnych, dokumentami księgowymi.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał powództwo za uzasadnione w przeważającej części. W ocenie Sądu spełnione zostały wszystkie przesłanki do uznania za bezskuteczne w stosunku do masy upadłości zaskarżonych czynności prawnych – umów ustanowienia odrębnej własności lokali i sprzedaży zawartych w dniach 13, 16 i 18 stycznia 2018 roku na podstawie art. 128 § 1 i 2 p.u.i.n. w brzmieniu ustalonym przed dniem 1 stycznia 2016 roku. Sąd wskazał, że pozwany kupując lokale miał już zamiar ich dalszego zbycia. Przy sprzedaży lokali pozwany uzyskał bezpośrednio od nabywców na swoją rzecz kwoty 1 029 246,70 zł, zaś pozostałe kwoty zostały wpłacone na rachunek (...) Banku (...) celem zwolnienia zabezpieczenia hipotecznego. Bezspornie, zatem pozwany uzyskał z tytułu zakupu przedmiotowych lokali przysporzenie na swoją rzecz. Bez wątplenia też należało przyjąć, iż pozwany dokonując czynności prawnych ze Spółką działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, bowiem dokonywał w ramach zapłaty ceny zaspokojenia jedynie wybranych wierzycieli tj. M. G. oraz (...) Banku (...), a także własnych wierzycieli, które jak twierdził, przysługiwały mu względem spółki. Należy też przypomnieć, iż zaspokajając wierzycieli na rzecz

(...) Banku(...) pozwany zaspokajał także własne zobowiązanie bowiem był on wraz z żoną poręczycielem kredytu obrotowego udzielonego Spółce. Zatem dokonując wyboru, których wierzycieli dokona zaspokojenia, pozwany S. J., działał z pokrzywdzeniem innych wierzycieli Spółki, co do których istnienia ewidentnie miał świadomość. W Sądzie toczyła się już bowiem sprawa o zapłatę z powództwa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, a niecałe pół roku później został zgłoszony wniosek o ogłoszenie upadłości, który okazał się uzasadniony. Na liście wierzycielności zgodnie z oświadczeniem syndyka zostało zarejestrowanych 35 wierzycieli.

Sąd Okręgowy uznał, że uwagi na zbycie powyższych lokali, zastosowanie znajdzie art. 134 ust p.u.i.n. i konieczność zasądzenia od pozwanego zwrotu równowartości tych lokali w pieniądzu, przy czym równowartość ta ma być ceną rynkową jaką mogłaby uzyskać Spółka sprzedając lokal na wolnym rynku. W ocenie Sądu nieistotne w sprawie jest to, że zgodnie z oświadczeniami zawartymi w aktach notarialnych pełnomocnika Spółki S. O., na rzecz Spółki bezpośrednio miała być wpłacona kwota 327 767 złotych, zaś dalsze kwoty zostały uiszczone poprzez potrącenie wymagalnych wierzycielności lub bezpośrednio na konto (...) Banku (...) w celu zaspokojenia hipoteki. Z art. 128 ust. 2 p.u.i.n. wynika, że bezskuteczne z mocy prawa są czynności prawne odpłatne, a zgodnie z art. 134 p.u.i.n. zwrotowi do masy podlega to co ubyło z majątku upadłego, wskutek dokonania czynności, lub do niego nie weszło, bądź równowartość rzeczy w pieniądzu. Zatem nawet zapłata przez pozwanego za lokale bezpośrednio na rzecz przedsiębiorcy całości ceny sprzedaży byłaby prawnie nieistotna dla zasadności powództwa.

Sąd Okręgowy uznał, że żądanie było zasadne w zakresie kwoty netto uzyskanej z powyższych lokali. W tym zakresie Sąd odwołał się do stanowiska Sądu Apelacyjnego w Gdańsku sygn. IACa 73/13 z dnia 12 kwietnia 2013 roku, w uzasadnieniu którego Sąd Apelacyjny stwierdził, że nawet gdyby przyjąć, że doszło do zapłaty na rzecz upadłego ceny urzędzeń razem z podatkiem VAT, okoliczność ta nie dawałaby podstaw do stwierdzenia, że późniejsza masa upadłości, doznała w tym zakresie uszczerbku majątkowego wymagającego kompensaty w wypadku braku możliwości zwrotu sprzedanych rzeczy w naturze, gdyż podatek VAT w obrocie gospodarczym ma charakter neutralny. Przepisy ustawy o VAT umożliwiają przedsiębiorcom odliczanie podatku naliczonego na zasadach określonych w art.86 i nast. tej ustawy. Ewentualna zatem zapłata przez nabywcę będącego podatnikiem podatku VAT ceny sprzedaży na rzecz zbywcy mającego także status podatnika podatku VAT (co w sprawie niniejszej, gdy chodzi o sytuację prawnopodatkową obu stron umów jest poza sporem), wywołałaby w tym zakresie jedynie skutek w postaci odprowadzenia przez zbywcę uzyskanego wraz z ceną podatku VAT oraz odzyskania kwoty zapłaconego podatku przez nabywcę urzędzeń. Z tego względu, kwota tego podatku nie jest wartością, która wskutek bezskutecznej czynności prawnej nie weszła lub ubyła z majątku upadłego. Jej równowartość zatem nie podlega zwrotowi do masy w oparciu o przepis art.134ust.1p.u.n., pomimo że w myśl umowy sprzedaży podatek od towarów i usług stanowił element ceny. Ze względu na swój charakter i ustawową konstrukcję kwota tego podatku nie weszłaby bowiem do majątku sprzedawcy, a tym samym nie może stanowić uszczerbku majątkowego dla masy upadłości tego samego sprzedawcy. O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany, zaskarżając powyższe orzeczenie w zakresie punktu I, III i IV. Powyższemu orzeczeniu pozwany zarzucił:

1) naruszenie przepisów postępowanie, które miało wpływ na wynik sprawy tj:

- art. 258 k.p.c. w zw. z art. 217 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków dowodowych o przesłuchanie w charakterze świadków K. D. (2) i K. T. na okoliczność nie działania z zamiarem pokrzywdzenia wierzycieli oraz na szkodę spółki przez pozwanego,

- art. 27 § 1 k.p.c. w zw. z art. 200 § 1 k.p.c. poprzez brak stwierdzenia niewłaściwości miejscowej Sądu Okręgowego w Nowym Sączu i nieprzekazania sprawy Sądowi właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania pozwanego i ze względu na charakter sprawy gospodarczej tj. Sądowi Okręgowemu w K., Wydział IX Gospodarczy, który był jedynym sądem właściwym i zarazem kompetentnym do rozpatrzenia tej sprawy,

- art. 233 k.p.c. poprzez całkowicie dowolną i wręcz nie logiczną ocenę materiału dowodowego z uwagi na brak praktycznej znajomości przepisów prawa upadłościowego oraz brak doświadczenia Sądu w tym zakresie,
- nie ustalenie ceny rynkowej lokali oraz pominięcie kwoty około 0,5 miliona jako środków wydatkowanych na zakończenie inwestycji w okresie luty- czerwiec 2013 roku z prywatnych środków pozwanego,
- wadliwe orzeczenie o kosztach postępowania z naruszeniem art. 100 k.p.c. przez uwzględnienie spisu kosztów oraz przyznanie wynagrodzenia pełnomocnika, w sytuacji gdy jedynym celem procesu jest przedłużenie procesu upadłościowego o kolejne kilka lat.

Pozwany podniósł ponadto naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci :

- art. 128 § 2 pr. upadłościowego poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że w przedmiotowej sprawie przepis ten ma zastosowanie, podczas gdy w rzeczywistości nie wystąpiły przesłanki uzasadniające jego stosowanie,
- art. 134 § 2 pr. upadłościowego poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w wyniku błędnie dokonanej subsumpcji i wadliwej wykładni art. 128 § 2 pr. Upadłościowego oraz niewykazania przez Sąd co faktycznie ubyło z majątku upadłego lub do niego nie weszło zgodnie z przepisem, co jest konieczną przesłanką do jego zastosowania,
- art. 5 k.c. poprzez czynienie z prawa użytku sprzecznego z jego społeczno – gospodarczym przeznaczeniem, a to poprzez bezwzględnie stosowanie bardzo rygorystycznych norm zawartych w art. 128 § 2 pr. upadłościowego bez wglądu na okoliczności faktyczne tj. spłacenie przez pozwanego zaległości, dążenie do utrzymania spółki itp.
- art. 118 in. k.c. przez pominięcie zarzutu przedawnienia wskazanego przez pozwanego z uwagi na upływ ponad 2 lat (termin 2 letni wynika z faktu, że sprzedaż lokali była związana z zasadniczym przedmiotem działalności przez spółkę pozwanego,

Pozwany wskazał również, że w jego ocenie Sąd Okręgowy dokonał błędnych ustaleń faktycznych które miały istotny wpływ na treść wydanego orzeczenie tj.:

- ustalenie przez Sąd, że ogłoszenie upadłości spółki zostało zainicjowane wnioskiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 czerwca 2013 roku złożonym do Sądu Rejonowego w K., podczas gdy wniosek ten został przekazany według właściwości do Sądu Rejonowego dla W.w. i na tym etapie pojawił się nowy wierzyciel, a ZUS nie uzupełnił złożonego wniosku,
- pominięcie wpłaty 491 877, 00 złotych z dnia 20 lutego 2013 roku z kredytu uzyskanego przez pozwanego na ratowanie spółki,
- wniosku o zmianę opcji i zawarcie układu z wierzycielem z dnia 7 października 2015 roku,
- akt postępowania upadłościowego sygn. akt(...)celem wykazania, że majątek masy wystarczał na zaspokojenie wszystkich wierzycieli, gdyby syndyk prawidłowo i rzetelnie prowadził całe postępowania, a sąd nie oddalił wniosku o układ w grudniu 2015 roku, co było działaniem na szkodę wierzycieli,
- treści kw nr. (...), lokal mieszkalny przy ul. (...) został wydany syndykowi wskutek przegranej sprawy cywilnej, która nigdy nie powinna być wszczęta przez syndyka, czyli naruszono zasadę ne bis in idem.

Mając na uwadze powyższe zarzuty pozwany wniósł o przeprowadzenie wnioskowanych przez niego dowodów bezzasadnie oddalonych przez Sąd Okręgowy w trakcie postępowania. Pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu za obie instancje ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do rozpoznania właściwemu sądowi I instancji.

Powyższy wyrok został również zaskarżony przez powoda Syndyka Masy upadłości (...) Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w K. w zakresie punktu II. Powód wydanemu rozstrzygnięciu zarzucił:

- naruszenie prawa materialnego, a to art. 134 § 1 i art. 128 ustawy prawo upadłościowe w zw. z art. 3 ust. 2 ustawy o Informowaniu o Cenach Towarów i Usług polegające na ich błędnej wykładni przez przyjęcie, że zwrot: „jeżeli przekazanie w naturze jest niemożliwe, do masy upadłości wpłaca się równowartość w pieniądzu” oznacza, że w przypadku uwzględnienia powództwa należy zasądzić na rzecz Syndyka odpowiednią kwotę pomniejszoną o podatek VAT, mimo, że przez pojęcie równowartość w rozumieniu tego przepisu należy rozumieć wartość czynności upadłego – łącznie z podatkiem VAT, który stanowi element wartości świadczenia, co wprost wynika z cytowanego przepisu ustawy o Informowaniu o Cenach Towarów i Usług i nakazuje, przyjąć, że w cenie uwzględnia się podatek od towarów i usług,

- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na błędnym ustaleniu przez Sąd, że wartość netto zbytych przez upadłą na rzecz pozwanego praw wynosiła 3 002 923,73 zł mimo, że prawidłowa wartość netto tych praw, przy uwzględnieniu stawki 8% na lokale mieszkalne oraz 23% na udział w prawie użytkowanie wieczystego i udziale w prawie własności budynków, z których związane jest prawo do korzystania z bloku, wynosi 2 018 765,94 złotych i wynika z treści aktów notarialnych znajdujących się w aktach sprawy.

Mając na uwadze powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie dalszej kwoty 261 123,97 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 8 września 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego ewentualnie powód wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Powód wniósł również odpowiedz na apelację pozwanego w której wniósł o jej oddalenie w całości. W ocenie powoda pozwany bezzasadnie podnosi zarzuty wobec prawidłowego co do zasady rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda okazała się zasadna, co skutkowało zmianą zaskarżonego wyroku, zarzuty podniesione przez pozwanego okazały się bezzasadne.

I/ Co do apelacji pozwanego.

Wbrew zarzutom pozwanego zgromadzony materiał dowodowy był wystarczający do dokonania ustaleń faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Sąd Apelacyjny – po dokonaniu zgodnie z art. 382 k.p.c., samodzielnej analizy całości zebranego w sprawie materiału – doszedł do przekonania, zaaprobował w całości jego ocenę dokonaną przez Sąd I instancji, a ponadto uznał za własne dokonane przez ten Sąd ustalenia faktyczne. Ustalenia te są bowiem zgodne z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, a jego ocena nie budziła wątpliwości z punktu widzenia przesłanek wynikających z art. 233 § 1 k.p.c.

Nie można zgodzić się ze stanowiskiem pozwanego, iż Sąd Okręgowy błędnie zastosował przepisy prawa materialnego. Podstawą prawną powództwa jest art. 128 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (dalej PrUp), który znajdzie zastosowanie w brzmieniu obowiązującym do dnia 1.01.2016 r., z uwagi na przepis przejściowy art. 449 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne. (Dz.U. 2015. 978) który stanowi, że w sprawach, w których z dniem wejścia w życie ustawy wpłynął wniosek o ogłoszenie upadłości, stosuje się przepisy dotychczasowe. Przepis art. 128 ust. 1 powołanej ustawy w brzmieniu sprzed 1 stycznia 2016 r. stanowił, że czynności prawne odpłatne dokonane przez upadłego w terminie sześciu miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości z małżonkiem, krewnym lub powinowatym w linii prostej, krewnym lub powinowatym w linii bocznej do drugiego stopnia łącznie albo z przysposobionym lub przysposabiającym są bezskuteczne w stosunku do masy upadłości. Zgodnie z ust. 2 przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do czynności upadłego, będącego spółką lub osobą prawną, dokonanej z jej współnikami, ich reprezentantami lub ich małżonkami, jak również ze spółkami powiązanymi, ich

wspólnikami, reprezentantami lub małżonkami tych osób. W dalszej kolejności należy wskazać, że bezskuteczność czynności upadłego „w stosunku do masy upadłości” oznacza w istocie bezskuteczność w stosunku do wszystkich wierzycieli upadłościowych, skoro masa upadłości nie jest podmiotem prawa. Powstaje ona z mocy samego prawa jako skutek ogłoszenia upadłości dłużnika, a więc bez potrzeby jej zaskarżenia i ewentualny wyrok sądu stwierdzający tę bezskuteczność ma charakter deklaracyjny (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2012 r., sygn. akt II CSK 273/11, LEX nr 1131119). Podkreśla się przy tym, że ochrona masy upadłości przed czynnościami dłużnika na podstawie przepisów prawa upadłościowego i naprawczego, w przeciwieństwie do uregulowań zawartych w kodeksie cywilnym, nie jest zależna od działania dłużnika w celu pokrzywdzenia wierzycieli (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2010 r., sygn. akt II CSK 409/09, LEX nr 686366).

Z powyższego jednoznacznie wynika, że przepis art. 128 ust. 1 PrUp ma zastosowanie, gdy zostały spełnione trzy przesłanki: dłużnik dokonał czynności odpłatnej; czynność została dokonana w ciągu sześciu miesięcy przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości, stroną tej czynności była jedna z osób określonych w ww. przepisie. Mając na względzie okoliczności niniejszej sprawy należało uznać, że spełnione zostały przesłanki o których mowa w w/w przepisie. Dokonane pomiędzy upadłą a pozwanym czynności prawne w dniach 13 stycznia 2013 roku, 16 stycznia 2013 roku oraz 18 stycznia 2013 roku miały charakter odpłaty, co potwierdził przedstawiony przez powoda materiał dowodowy. Czynności zostały dokonane w ciągu 6 miesięcy przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości. W tym miejscu należy odnieść się do zarzutu pozwanego dotyczącego ustalenia przez Sąd błędnej daty złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości (...) Sp. z o.o. w K.. Wskazać należy na postanowienie Sądu Rejonowego we W. z dnia 16 lutego 2014 roku sygn. akt (...) (k.13) – sprostowane postanowienie z dnia 18 maja 2015 roku (k. 14) z którego jednoznacznie wynika, że wierzyciel Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniosek inicjujący postępowanie upadłościowe złożył w dniu 28 czerwca 2013 roku. Bez znaczenia jest fakt, że wniosek został następnie przekazany do rozpoznania sądowi miejscowo właściwemu, oczywiste jest, że wiążący jest termin pierwotny wniesienia pisma inicjującego postępowania. Nie ulega również wątpliwości, że pozwany od dnia 30 grudnia 2011 roku aż do ogłoszenia upadłości spółki pozostawał prezesem upadłej oraz jej wspólnikiem. Powyższa okoliczność wynika wprost z odpis pełnego KRS (k. 15-17), tym samym spełniona została ostatnia z przesłanek. Nie można również przyznać racji pozwanemu, iż Sąd błędnie uznał, że z majątku spółki nie ubyło mienie co jest przesłanką konieczną do realizacji znamion art. 134 PrUp. Zebrany materiał dowodowy jednoznacznie wykazał, że w skutek podjętych działań przez pozwanego w postaci zawartych umów ustanowienia odrębnych własności lokali i ich sprzedaży, z majątku spółki ubyły szczegółowo opisane w stanie faktycznym nieruchomości.

W świetle przesłanek z art. 128 ust. 1 PrUp nie mogą odnieść skutku zarzuty pozwanego powołującego się na całkowite rozliczenie się z upadłą w drodze dokonania kompensaty wzajemnych wierzytelności, brak pokrzywdzenia upadłej czy też swoją dobrą wiarę. Podkreślić należy, że w stanie prawnym obowiązującym przed 1.01.2016 r. ochrona masy upadłości przed czynnościami dłużnika, w przeciwieństwie do uregulowań w kodeksie cywilnym, nie była zależna od wykazania, że czynność dłużnika miała na celu pokrzywdzenie wierzycieli (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2007 r., IV CSK 184/07, OSNC 2008, nr 12, poz. 142). Przesłanką zastosowania art. 128 PrUp nie jest również wykazanie, że czynność prawna spowodowała uszczuplenie w majątku upadłej spółki. (tak. m.in. wyrok SN z dnia 23 stycznia 2014 r. II CSK 276/13) . Powyższy przepis nie odnosi się bowiem do relacji wartości świadczenia upadłego i świadczenia wzajemnego, a przewiduje sankcję bezskuteczności wszystkich czynności odpłatnych dokonanych w warunkach wskazanych w jego treści, bez względu na wysokość otrzymanego ekwiwalentu. Bezskuteczność z mocy prawa czynności upadłego rodzi po stronie syndyka roszczenie o wydanie masie upadłości w naturze przedmiotów majątkowych, które ubyły z majątku upadłego albo do niego nie weszły. Dopiero gdyby wydanie w naturze było niemożliwe, żądanie opiewa na wydanie równowartości w pieniądzu. Mając na uwadze powyższe argumenty nie można zgodzić się z zarzutami pozwanego dotyczącego naruszenia przez Sąd I instancji przepisów prawa materialnego stanowiących postawę wydanego orzeczenia.

Nie może odnieść skutku również i ten zarzut pozwanego, który dotyczy ekwiwalentu uzyskanego przez spółkę za dokonane czynności, w postaci umorzenia wzajemnych wierzytelności, częściowej zapłaty ceny, czy spłaty zaciągniętego kredytu. W powyższym zakresie ponownie podkreślić należy, że przepis art. 128 PrUp nie uzależnia

sankcji bezskuteczności czynności prawnej odpłatnej od tego, czy upadły w zamian uzyskał zapłatę bądź spełnił inne świadczenie wzajemne. Jeżeli tak się stało, zastosowanie ma art. 134 § 2 PrUp. umożliwiający zwrot świadczenia wzajemnego osobie trzeciej, o ile znajduje się w masie upadłości oddzielnie od innego majątku lub gdy masa upadłości jest nim wzbogacona, a w innym wypadku osoba trzecia może dochodzić wierzytelności w postępowaniu upadłościowym (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2010 r., sygn. akt IV CSK 424/09, LEX nr 602729). Mając powyższe na uwadze za całkowicie bezprzedmiotowe należy uznać argumenty pozwanego, iż dokonał zapłaty w kwocie 491 877,00 złotych na konto upadłej w dniu 20 lutego 2013 roku w ramach zapłaty za zakup mieszkań. Jak wynika z przytoczonej powyżej normy ewentualnych przysługujących wierzytelności pozwany może dochodzić w postępowaniu upadłościowym.

Bez znaczenia są również kolejne okoliczności towarzyszące przedmiotowym czynnościom prawnym, na które powołuje się pozwany. Pozwany próbuje wykazać, że jego zachowanie miało na celu umożliwienie dalszego funkcjonowania przedsiębiorstwa. W ocenie pozwanego dokonywane przez niego czynności prawne pozwoliły na dalsze prowadzenie sprzedaży lokali mieszkalnych i regulowanie zobowiązań spółki. Powyższe okoliczności pozostawały całkowicie bezprzedmiotowe na gruncie niniejszej sprawy bowiem spełnienie surowych przesłanek usankcjonowanych przez ustawodawcę powoduje uznanie czynności za bezskuteczną wobec masy upadłości, bez możliwości powoływania się przez jej stronę na jakiegokolwiek przesłanki egzoneracyjne. Nie mogą tym samym zostać uwzględnione zarzuty pozwanego, w których twierdzi, że nie doszło do pokrzywdzenia wierzycieli dokonanymi czynnościami, twierdzenia te pozostają bezzasadne na tle omawianego unormowania.

W świetle powyższych rozważań za zasadną należy uznać decyzję Sądu o oddaleniu wniosków dowodowych przedłożonych przez pozwanego. Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy pozostawały motywy pozwanego, leżące u podstaw zawarcia przedmiotowych umów wyodrębniania lokali i ich sprzedaży na rzecz pozwanego, na które to okoliczności miały zostać przesłuchane w charakterze świadków K. D. (2) i K. T.. Sąd Okręgowy trafnie dowód ten pominął, albowiem – jak już wcześniej wskazano – okoliczności podnoszone przez pozwanego w postaci (w jego ocenie) braku pokrzywdzenia wierzycieli nie stanowią, w świetle zastosowanych prawidłowo przepisów prawa materialnego, podstawy do zwolnienia pozwanego z odpowiedzialności w postaci zwrotu wartości zakupionych mieszkań. Ponadto zarzut naruszenia przepisów procesowych tj. art. 258 k.p.c. w zw. z art. 217 k.p.c. nie mógł być uwzględniony również ze względu na niezgłoszenie przez stronę pozwaną zastrzeżenia do protokołu w trybie art. 162 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem strony mogą w toku posiedzenia, a jeżeli nie były obecne, na najbliższym posiedzeniu zwrócić uwagę sądu na uchybienia przepisów postępowania, wnosząc o wpisanie zastrzeżenia do protokołu. Stronie, która zastrzeżenia nie zgłosiła, nie przysługuje prawo powoływania się na takie uchybienia w dalszym toku postępowania chyba, że chodzi o przepisy postępowania, których naruszenie sąd powinien wziąć pod rozwagę z urzędu, albo że strona uprawdopodobni, iż nie zgłosiła zastrzeżeń bez swojej winy. Prekluzja przewidziana w art. 162 k.p.c. odnosi się do uchybień popełnionych przez sąd przy podejmowaniu czynności procesowych. W orzecznictwie sądowym przyjmuje się, że oddalenie przez Sąd wniosku dowodowego zgłoszonego przez stronę może zatem być kwestionowane w apelacji, o ile zgłosi ona zastrzeżenie w trybie art. 162 k.p.c. Wnioski dowodowe zgłoszone przez pozwanego zostały oddalone postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 26 kwietnia 2016 roku (k. 179). Pozwany był obecny na powyższej rozprawie wspólnie z pełnomocnikiem, jak wynika z treści sporządzonego protokołu nie wniósł żadnych zastrzeżeń na powyższą decyzję Sądu.

Nie można również zgodzić się z zarzutem pozwanego, iż Sąd błędnie ustalił wartość nieruchomości zakupionych przez pozwanego. W pierwszej kolejności wskazać należy, że pozwany nie zgłaszał wniosku dowodowego z opinii biegłego w tym zakresie, zaś wniosek zgłoszony przez powoda został przez niego następnie cofnięty. Ponadto Sąd I instancji prawidłowo ocenił, że cena wskazana w poszczególnych aktach notarialnych, w których pozwany odsprzedał uprzednio zakupione lokale, realnie odzwierciedla wartość majątku upadłej, który na skutek dokonanych czynności został uszczuplony. Wbrew twierdzeniom pozwanego przyjęta wartość lokali nie miała odzwierciedlać wartości rynkowej a równowartość majątku upadłej, który w skutek dokonanych czynności został zbyty na rzecz pozwanego. Nie budzi przy tym żadnych wątpliwości okoliczność, że mieszkania stanowiące przedmiot obrotu zostały wybudowane przez upadłą w ramach prowadzonej przez nią działalności gospodarczej i następnie miały zostać przez nią sprzedane i zapewne

odbyło by się to na rzecz tożsamyh podmiotów oraz za omawianą kwotę. Powyższe ponadto zostało przez pozwanego potwierdzone w sporządzonej apelacji w którym przyznał, iż sprzedał lokale docelowym nabywcą.

W zakresie podniesionego zarzutu naruszenia art. 118 k.c. wskazać należy na art. 132 ust. 3 PrUpzgodnie z który, nie można żądać uznania czynności za bezskuteczną po upływie dwóch lat od dnia ogłoszenia upadłości, chyba że na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego uprawnienie to wygasło wcześniej. Wskazać jednak należy, że powyższe terminy odnoszą się tylko do powództw o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną opartych na art. 531 k.c. Nie obejmują one zatem powództw związanych z czynnościami prawnymi upadłego, które są bezskuteczne z mocy samego prawa. W tych sprawach, zatem syndyk może wytoczyć powództwo także po upływie dwóch lat od daty ogłoszenia upadłości (por. Janda Paweł, Prawo upadłościowe. Komentarz, wyd. III System informacji prawniczej LEX 2019). Sąd Apelacyjny nie podziela również dalszych zarzutów pozwanego dotyczącego naruszenia w jego ocenia przepisów postępowania. Wartość przedmiotu sporu została prawidłowo wskazana przez powoda, dochodzona pozwem kwota stanowiła wartość przedmiotu sporu zgodnie z art. 19 § 1 k.p.c. Brak było podstaw do dokonywania sprawdzenia powyższej wartości przez Sąd w myśl art. 25 § k.p.c.

Nie do zaakceptowana jest powoływanie się przez skarżącego na brak zastosowania przez Sąd Okręgowy normy art. 5 k.c. Przepis art. 5 k.c., stanowiący swoisty środek obrony zobowiązanego, upoważnia do odmowy przysługującej z mocy prawa ochrony w przypadku korzystania z tego prawa niezgodnie ze społeczno – gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z naruszeniem zasad współżycia społecznego. Podkreślić też stanowczo należy, że nie może powoływać się skutecznie na ochronę z art. 5 k.c. ten, kto sam narusza zasady współżycia społecznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2000 r., sygn. akt V CKN 448/00). Zasada zaufania i słuszności nie może też chronić w niniejszej sprawie pozwanego, którego nie można uznać za „uczciwego przedsiębiorcę działającego w zaufaniu do prawa”. Pozwany przez swoje zachowanie wobec upadłej zmierzał do znaczącego zmniejszenia szans wierzycieli na zaspokojenie przysługujących im roszczeń. Ponadto okoliczności sprawy wskazują, że dokonane czynności prawne pozwany podejmował przede wszystkim we własnym interesie, zmierzając do osiągnięcia zysku i zwolnienia się z odpowiedzialność jakoś ponosił jako poręczyciel zobowiązania kredytowego zaciągniętego przez upadłą spółkę.

Przyznać należy rację pozwanemu, iż rozpoznawana sprawa należy do właściwości wydziału gospodarczego na podstawie art. 2 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 24 maja 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych (Dz.U.2016.723t.j. z dnia 2016.05.30). Mając powyższe na uwadze przewodniczący wydziału na podstawie art. 55 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015 roku Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U.2015.2316 z dnia 2015.12.30) winien przekazać sprawę do wydziału gospodarczego. Powyższe uchybienie procesowe nie miało jednak żadnego wpływu na wydane orzeczenie, również sam przebieg postępowania z uwagi na brak postępowania odrębnego w sprawach gospodarczych nie był uzależniony od zakwalifikowania sprawy jako sporu gospodarczego.

II/ Co do apelacji powoda.

Za zasadną należało jednakże uznać apelację wystosowaną przez powoda, która zarzucała zaskarżonemu wyrokowi błędne zasądzenia równowartości zbytych lokali w kwocie netto. W ocenie Sądu Apelacyjnego powód prawidłowo zwrócił uwagę na literalne brzmienie art. 134 ust. 1 PrUp, który wprost mówi o równowartości przedmiotów, które na skutek bezskutecznej czynności zostały zbyte z jej majątku. Powód prawidłowo odniósł się do art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 9 maja 2014 r. o informowaniu o cenach towarów i usług (Dz.U.2019.178t.j. z dnia 2019.01.30) zgodnie, z którym w cenie uwzględnia się podatek od towarów i usług oraz podatek akcyzowy, jeżeli na podstawie odrębnych przepisów sprzedaż towaru (usługi) podlega obciążeniu podatkiem od towarów i usług lub podatkiem akcyzowym. Przez cenę rozumie się również stawkę taryfową. Nie ulega również wątpliwości, że w zawartych umowach pozwanego ze spółką a następnie w umowach zawartych z osobami trzecimi ustalona cena zbycia przedmiotowych lokalach zawierała w sobie podatek od towarów i usług. Zgodnie, zaś z przywołanym przepisem do majątku upadłej powróci ma równowartość ubytego majątku, zatem również wskazany podatek od towarów i usług. Nie można podzielić stanowiska wyrażonego przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku o sygn. I ACa 73/13, iż przy czynnościach fraudacyjnych podatek VAT będzie miał charakter neutralny, z uwagi na możliwości odliczenia powyżej daniny przez

przedsiębiorców. Powyższego orzeczenia nie można przełożyć na ustalony w sprawie stan faktyczny, bowiem na skutek dokonanych czynności prawnych do majątku upadłego nie weszła kwota należna za zbyte mieszkania, zaś powstał obowiązek zapłaty podatku VAT od ich dokonania. Nie ulega wątpliwości, że syndyk masy upadłości jest podatnikiem podatku VAT w zakresie podejmowanych czynności. W powyższym zakresie powołać należy się na wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 13 października 1999 roku I SA/Gd 1180/97 w którym Sąd ten wskazał, iż ogłoszenie upadłości Spółki z o.o. nie pozbawia jej podmiotowości prawnej ani prawa własności majątku powoduje jedynie odjęcie zarządu i możliwości korzystania i rozporządzania majątkiem. Zarząd majątkiem wykonuje za upadłego i na jego rachunek syndyk. Syndyk obejmując majątek upadłego i zarządzając nim działa za upadłego, sam nie jest odrębnym podmiotem praw i obowiązków podatkowych. Jeżeli zarząd majątkiem polega – tak jak w nin. sprawie – na wielokrotnej sprzedaży przedmiotów majątkowych wchodzących w skład masy upadłości (czyli towarów w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o VAT), to sprzedaż ta podlega opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług, zgodnie z art. 2 ust. 1 i 5 ust. 1 pkt 1 tej ustawy. Mając powyższe na uwadze, uznać należy, że syndyk będzie zobowiązany uiszczyć powyższe kwoty, jako należności publicznoprawnych. Brak jest, zatem argumentów przemawiających za możliwością zwolnienia pozwanego od obowiązku uiszczenia ich na rzecz syndyka. W związku z uwzględnieniem powyższego zarzutu bezzasadne pozostawało odniesienie się do drugiego z podniesionych zarzutów dotyczącego błędnie przyjętej stawki VAT przez Sąd Okręgowy przy ustalaniu kwoty netto zasądzonego świadczenia.

Z uwagi na powyższe argumenty Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. i art. 385 k.p.c. zmienił częściowo zaskarżony wyrok z uwagi na apelację powoda, oddalając apelację pozwanego w całości. Z uwagi na dokonaną zmianę wyroku zmianie uległy również zasądzone koszty procesu. W punkcie 2.II Sąd zasądził od pozwanego 100% poniesionych przez powoda kosztów procesu w kwocie 13 503,92 złotych, gdyż wobec pełnej wygranej powodowi przysługiwał mu zwrot całości poniesionych kosztów zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 k.p.c. Niezasadnie pozwany kwestionuje spis kosztów sporządzony przez pełnomocnika powoda, uwzględniony przez Sąd Okręgowy. W ocenie Sądu przedstawione przez powoda koszty nie budzą wątpliwości i mieszczą się w hipotece art. 98 § 3 k.p.c. Podkreślić należy, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi zastępowanemu przez pełnomocnika będącego adwokatem (radcą prawnym) także koszty jego przejazdu do sądu, jeżeli w okolicznościach sprawy były one niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (uchwała SN z dnia 18 lipca 2012 r., III CZP 33/12).

W punkcie 1.III Sąd zmienił zaskarżony wyrok poprzez nakazanie ściągnięcia od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwoty 100 000 złotych tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu. Przypomnieć bowiem należy, że powód na podstawie art. 132 ust. 2 PrUp był zwolniony od ponoszenia opłat sądowych, które na podstawie art. 113 ustawy o kosztach sądowych należało nakazać ściągnąć od pozwanego.

O kosztach postępowania odwoławczego apelacyjnego także w oparciu o przepis art. 98 k.p.c. zasądzając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 19 350 złotych, na która składa się wynagrodzenie reprezentującego powoda adwokata (§ 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. § 2 pkt 8 i punkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz koszty wskazane w spisie kosztów (75% z kwoty 25 800 zł). . W punkcie III Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu – Państwa – Sądu Okręgowego w Nowym Sączu kwotę 13 057 złotych tytułem opłaty od apelacji, od której uiszczenia powód był zwolniony z mocy ustawy analogicznie na podstawie wskazanych powyżej przepisów odnoszących się również do opłaty od apelacji.

SSA Paweł Rygiel SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Grzegorz Krężolek